

ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ ПІДЛЕГЛОГО

Кукуруза М. І.

Науковий керівник – к. пед. н., доц. Прищак М. Д.

Особистість – це найголовніше в людині, її найважливіша соціальна ознака. Якщо людина – носій найрізноманітніших властивостей, то особистість – це основна її властивість, у якій проявляється її суспільна сутність. Особистість виражає віднесеність людини до певного суспільства, певної історичної епохи, культури, науки тощо.

У структурі особистості виділяють такі складові частини:

1. Психічні процеси як основний спосіб існування психічного, його динамічні моменти;
2. Психічні стани як характеристика психічної активності людей у певних умовах;
3. Психічні утворення як продукти психічної активності людини;
4. Психічні властивості як найважливіше в людині, її системна якість.

Роль підлеглого визначається, природно, підпорядкуванням, тобто діяльністю, яка здійснюється під впливом іншої людини. Підпорядкування – складна форма соціальної поведінки, яка полягає у прийнятті до виконання чужої волі.

Загалом, є два види потреб в підпорядкуванні:

- інструментальна: людина не знає, що робити або як робити;
- мотиваційна: людина не хоче робити те, що потрібно йому чи іншим.

М. М. Обозов і Г. В. Щокін виділяють три мотиви підпорядкування. Перший мотив означає, що людина сприймає підпорядкування як нав'язане. Другий мотив характерний задоволеністю підлеглим становищем, бо це звільняє від прийняття відповідальних рішень, – сповідається принцип “нехай думає начальник”. Третій мотив відрізняється усвідомленістю, почуттям обов'язку, а також визнанням авторитету керівника; підпорядкування в даному випадку не виключає ініціативи.

Німецький психолог Карл Людвіг фон Шойнау розрізняв залежно від мотивів шість видів підпорядкування: демократичне, на основі симпатії, опортуністичне, вимушене, послух на основі авторитету і рабська (сліпа) покора.

Отже, знання психології особистості підлеглого та його використання в системі “керівник – підлеглий” є важливим інструментом ефективності менеджменту.